

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach	2,65 „
Na pocztę, już z odnośnikiem	2,89 „
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 „
Na pocztę, już z odnośnikiem	8,67 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części kwoty abonamentowej.

OGŁOSZENIA:

na 4 s ronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia się nie gwarantuje.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Sobota: † S. dz. Grzeg. VII p. w.
Niedziela: Trójcy św. Fil Nereusza

CHOJNICE, niedziela dnia 26. maja 1929 r.

Słońca wschód 3.53 zachód 20.1
Księżycy wschód 22.34 zach. 4.35

W dniu „święta druchen“ wołamy: „Zbudźcie się siostry!” Dalej do szeregów w S. M. P. Z.

Gdy myślą sięgam wstecz lat dwadzieścia, piętnaście, zdaje mi się, że przeżycia ówczesne są snem ciężkim a jednak w niektórych fragmentach pięknym. Przypominam sobie nasze małe grono dziewcząt uczęszczających na tajne lekcje języka polskiego. Wieczór nas gromadził Dzień był jasny, zbyt łatwo można było narazić osoby, które poświęcały się, ażeby w duszach naszych uczynić Polskę nieśmiertelną. Pamiętam, jak drogiemi były te lekcje dla nas. Toż znienawidzony przez Prusaków dźwięk mowy polskiej ukochał się my sercem całym. Utwory poetów polskich, które w duszach Narodu podtrzymywały wiarę w przyszłość Polski, budziły w młodych naszych sercach gorący zapal i chęć do pracy dla skrzywdzonej Ojczyzny. Karty przeszłości Narodu mówiły nam o tem, że Polska, to wielka rzecz, że Polska to przedmurze chrześcijaństwa, które wieki całe stało na straży granic nie tylko Polski, lecz Europy. ta Polska to kraj Unji Lubelskiej, gdzie to dwa Narody bez krwi rozlewu podały sobie bratnią dłoń, ażeby wspólnie pracować nad podniesieniem kraju że Polska to kraj, który pierwszy uchwalił Konstytucję i słuszną dumą rozpięła pierśi nasze, dumą, żeśmy córami wielkiego Narodu, spadkobierczyniami świętych tradycji. Pamiętam wieczory, gdy skupiała nas wspólna troska, a potem wspólne dążenie pracy nad siostrami naszymi młodszymi od nas, których duszy nie rozbudził jeszcze dźwięk mowy ojczystej. Same może za młode do kierowania temi młodszymi siostrami, chętnie jednak podejmowałyśmy się pracy, do której cobyśmy nie dorosłyśmy jeszcze, lecz której braki zastąpiłyśmy sercem gorącym i zapalem.

Pamiętam wieczory gdy to dochodziły nas tajne wieści. Kto je wysyłał, nie wiemy. Lecz były one dla nas rosą odżywczą. Przyjeżdżał prelegent het zdaleka, z Krakowa, Lwowa, Wilna, przyjeżdżał do nas, ażeby podnieść nas na duchu, ażeby rozświetlić przed nami piękno i ogrom myśli poetów polskich, ażeby dodać mocy wytrwania. Przychodziło wołanie, nie wiemy skąd, i tylko szeptem, wtajemniczonym podawałyśmy je dalej. Z obawy przed policją pruską każdego dnia gdzie indziej, na innej sali odbywały się wykłady. Z jednego krańca miasta na drugi wędrowaliśmy ochoczo, ażeby zaczerpnąć siły ożywczej.

Ciężkie lecz w pewnych fragmentach piękne były te lata. Ucisk, niewola, wywoływały tylko tem większe umiłowanie Polski, hartowały dusze młodzieży, uczyły pracować i wierzyć w jutro Narodu.

I przyszło ononadeszła chwila, gdy dzwony oznajmiły zmartwychwstanie Polski. I zdało się że umysł jest za mały, ażeby zrozumieć wielkość chwili, że serce jest za słabe, ażeby mogło objąć ogrom radości, zdało się że życia nie stanie, ażeby dziękować Bogu za cud zmartwychpowstania.

Ogrom zadań stanął przed społeczeństwem polskiem. Przecież trzeba było odbudowywać Polskę, dzwignąć ją z gruzów, goić rany, które niewola zadała.

Jedną z prac najpilniejszych była troska o młodzież wogóle, a w nienajmniej mierze o młodzież żeńską. Podczas niewoli praca była podziemna, kryła się przed jasnym blaskiem dnia i zbyt czułym okiem nieprzyjaciół Polski, kryła się nie dlatego, żeby się wstydziała czegokolwiek lecz dlatego, żeby wróg nie mógł udaremnić jej wysiłków. Wreszcie ta praca ukryta obejmowała tylko pewien odłam młodzieży żeńskiej. Tym-

czasem z chwilą powstania Polski należało zająć się wszystką młodzieżą żeńską pozaszkolną, należało jak największej ilości tej młodzieży otworzyć oczy i serca na piękno mowy polskiej, na wielkość przeszłości naszej, należało młode charakterystyki ustalać, przygotować do zadań nowych, wielkich, zadań przyszłych obywateli kraju, wolnej Polski, a równocześnie przygotować do obowiązków religijnych. I powstała myśl, żeby młodzież żeńską zorganizować, złączyć w Stowarzyszeniach, któreby nad młodzieżą żeńską pracowały.

Na ziemiach znajdujących się pod byłym zaborem pruskim nie było wolno organizować młodzieży żeńskiej, ponieważ uważano stowarzyszenia za organizacje polityczne i rozwiązywano. Mimo to istniało w roku 1919 na terenie Wielkopolski 7 stowarzyszeń młodzieży żeńskiej które jednak nie miały jeszcze jednolitych ustaw, ani też jednolitego programu pracy. W umysłach ludzi, którzy pracowali społecznie, powstała myśl ażeby nie tylko owe istniejące stowarzyszenia złączyć w całość, w Związek, lecz aby także zorganizować Wielkopolskę, założyć gęstą sieć stowarzyszeń młodzieży żeńskiej. Przez kilka miesięcy przygotowano tę pracę, szczególnie pieczołowicie pracowano nad ustawami, ażeby jak najbardziej odpowiadały potrzebom dziewczęta polskie go. Dzień 21 października 1919 był dniem przełomowym w dziejach organizacji dziewczęcej na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej. Otóż w dniu

tym odbył się pierwszy Zjazd Delegowanych Stowarzyszeń Młodzieży Żeńskiej, których siedem było reprezentowanych. Bardzo skromne potężaki Sekretarzem Jeneralnym Związku został Ks. J. Schulz, który do dziś dnia z całym poświęceniem i serdeczną troską o duszę dziewczęcą pracuje w Związku. Początki pracy były ogromnie trudne. Związek nie miał ani grosza funduszu, biuro Związku to kąs, z łaski udzielony. Naprawdę trudny był początek. Nie było najkonieczniejszych urządzeń biurowych. Pierwszym zadaniem Związku, to organizowanie Stowarzyszeń. Przyciągnąć do tej pracy jak największą ilość dziewcząt polskich, uprawiać ugiorem będące dusze dziewczęce. Praca agitacyjna wydała dobre wyniki. Oto w nie długim czasie powstało 40 Stowarzyszeń a po trzech latach uroczystie obchodzimy narodziny setnego Stowarzyszenia. Wielkie to było święto związkowe. Wreszcie każde nowe Stowarzyszenie witano w Związku wielką radością. Dniem świątecznym był dzień, w którym zorganizowaliśmy nowy zespół druchen.

Program pracy również wymagał pogłębienia i rozszerzenia. Bądź to chwila obecna, bądź zrozumienie żywotnych potrzeb dziewczęta polskiego, nakładał obowiązek ciągłego kontrolowania programu pracy. Coraz więcej krystalizował się, lecz ostatecznie i dziś jeszcze nie jest zamknięty. Żywotność organizacji wymaga, ażeby stale trzymać rękę na pulsie życia dziewczęcogo i program stale naginać do tych potrzeb.

Pierwszym etapem w naszej pracy to przede wszystkim wychowanie człowieka. Stale i ciągle stawiamy przed oczyma młodzieży walory duchowe jako najwyższe. Pogłębienie religijne było podstawowym warunkiem kształcenia charakteru, wychowanie obywatelskie, a później jeszcze społeczne. Praca ta napotyka na dobry

Dalszy ciąg na stronie drugiej

Działalność „przemysłowców ludzi“ obejmowała także Pomorze. — Aresztowania w Tczewie

W numerze wczorajszym podaliśmy depeszę z Sosnowca, donoszącą o wykryciu szajki „przemysłowców ludzi”. Jak się okazuje szajka ta działała także na terenie Pomorza, o czym świadczy poniższa wiadomość:

Torun, 24. 5. (radio). Wojskowe władze śledcze D. O. K. 8 w Toruniu wpadły na trop i wykryły na szeroką skalę zorganizowaną akcję przemycania osób w wieku poborowym zagranicę za fałszywymi paszportami. W związku z tem w dniu 21 i 22 bm. został przeprowadzony cały szereg aresztowań w Tczewie, Warszawie, Łodzi, Lublinie

i Tomaszowie Lubelskim. Na czele tej rozgałęzionej szajki stał aresztowany w Warszawie Beigelmann oraz jego syn, aresztowany w Tczewie, który pełnił rolę łącznika pomiędzy poszczególnymi miastami i załatwiał ostateczne formalności przy przemycaniu osób w wieku poborowym zagranicę.

Do chwili obecnej aresztowano ogółem kilkanaście osób o brzmieniu nawisk żydow., na których znaleziono fałszywe paszporty, książeczki wojskowe, wizy na wyjazd zagranicę i znaczne kwoty w walutach obcych.

Katastrofalna powódź w Rosji

Nastąpiła zarówno na północy jak na południu Rosji. — Woda zaskoczyła robotników we fabrykach przy pracy. — Dwa miasta pod wodą. — Straty w ludziach, inwentarzu i zasiewach

Ryga, 25. 5. (radio). Z Moskwy donoszą, że w całym szeregu miejscowości Z. S. S. R. daje się zauważyć niespodziewany przyrób wody w rzekach. W okręgu Murmańskim na linii Petrozawodsk — Szujkaja woda zlała tor kolejowy na przestrzeni 30 klm. Wskutek uszkodzenia toru, pociąg osobowy, który szedł do Petersburga, wykoleił się. Komunikacja Petersburg — Archangielsk została przerwana. W okolicach Petersburga została zatopiona fabryka im. Karola Marksa. Napływ wody był tak gwałtowny i niespodziewany, że kilku robotników wraz z dyrektorem fabryki Szkinowem zatonęło. Donoszą również o wylewie Donu koło Rostowa. Między innymi została całkowicie zatopiona stacja Staroczerkaska. Miasto Batajsk oraz część Rostowa wraz z por-

tem znajduje się również pod wodą. Położenie ludności odległych osad kozackich jest tragiczne. Według doniesień z Rostowa, powódź zniszczyła zasywy i żywy inwentarz w przyległych do Donu okręgach.

Biedny, nieszczęśliwy kraj Z kotła chińskiego.

Wiedeń, 24. 5. (radio). Prasa wiedeńska donosi z Szanghaju, że w narodowym rządzie chińskim tzw. nankińskim nastąpił zupełny rozłam. Wypowiedział rządowi swe posłuszeństwo również generał Feng - Ju - Siang. Rada Państwa poleciła go aresztować, co jednak pozostanie pewno rozkazem na papierze.

